

ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE PRIVIND PROCEDURA SOMAȚIEI DE PLATĂ

*Conf. univ. dr. Alexandrina Zaharia
Universitatea „Danubius” din Galați*

Summary

The modified payment notification procedure regulated by the Government Order 5/2001 belongs to the category of special judicial procedures. The payment notification is successfully used in getting back the money owed by the debtors, as concern both commercial and civil matters. Creditors use this special judicial procedure as it discourages the payers who do not respect the payment terms; it also eliminates any delay in getting back the debts and it implies reduced judgment expenses as the action does not need a stamp proportional to the value of the object, but it has a fixed judicial stamp tax. However, the legislator has deliberately stipulated that this procedure can be only used for a certain, liquid and exigible debt which represents payment obligations. The Court is obliged to check the material and territorial competence. The Order through which the creditor petition was accepted can be attacked by the debtor through an annulment petition. The forced execution is resorted to only when the debtor does not accomplish his/her obligation willingly.

1. Precizări prealabile

Codul de procedură civilă reglementează în cartea a VI-a, intitulată „Proceduri speciale”¹ modul de soluționare a unor cauze civile după norme procesuale speciale, particulare, care însă se întregesc, se completează cu dispozițiile dreptului comun. În categoria procedurilor speciale, legiuitorul a inclus: ordonanța președințială, procedura refacerii înscrisurilor și hotărârilor dispărute, procedura ofertei reale, procedura divorțului, procedura împărțelii judiciare, sechestrul asigurator, sechestrul judiciar, soluționarea litigiilor în materie comercială² ș.a.

Un număr important de proceduri speciale sunt studiate la disciplinele de drept administrativ, drept financiar, drept constituțional etc., iar altele sunt reglementate de unele legi speciale, cum ar fi: Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, Legea nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare, Legea nr. 168/1999 privind soluționarea conflictelor de muncă și O. G. nr. 5/2001 privind procedura somației de plată³.

Prin aceste reglementări speciale se urmărește realizarea unei judecăți rapide în unele materii cu consecința apărării unor interese și valori sociale.

În cele ce urmează, vom trata doar procedura somației de plată.

1. Natura juridică a somației de plată

Inspirată din dreptul francez și din dreptul german, procedura somației de plată este o procedură specială comercială, însă poate fi folosită și în materie civilă. Din conținutul dispozițiilor ordonanței străbate sprijinul acordat creditorului de a obține într-un timp scurt, cu cheltuieli minime (taxa judiciară de timbru de 39 lei⁴ și timbru judiciar conform art. 3 din O.G. nr.32/1995⁵) un titlu

¹ Procedurile speciale instituie reguli derogatorii de la dreptul comun procesual în anumite materii.

² Dispozițiile privind soluționarea litigiilor în materie comercială au fost introduse în Codul de procedură civilă (art. 720¹-720¹⁰) prin Ordonanța de urgență nr. 138/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 479 din 2 octombrie 2000.

³ Publicată în Monitorul oficial al României, Partea I, nr. 422/30.07.2001, modificată și aprobată prin Legea nr. 295/2002 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 380/05.06.2002, modificată prin Ordonanța de Urgență nr. 142/24.10.2002 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 804/05.11.2002, O.U.G. nr.58/2003, Legea nr.195/2004.

⁴ Art. 3 pct. 1 lit. o¹ din Legea nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare.

⁵ Se constată o practică neunitară a instanțelor judecătorești în ceea ce privește valoarea timbrului judiciar aplicabil pe cererea având ca obiect somație de plată. Astfel, în timp ce unele complete de judecată fac aplicarea dispozițiilor art. 3 alin. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 32/1995 privind timbrul judiciar, modificată, în sensul că, cererile de chemare în judecată, adresate instanțelor judecătorești, indiferent dacă privesc fondul sau o cale de atac, se timbrează după cum urmează: în cazul în care obiectul cererii are o valoare mai mare de 100 lei, se aplică timbrul judiciar de 1,50 lei, dacă valoarea este de peste 1000 lei, se aplică timbrul judiciar de 3 lei, iar dacă valoarea este de peste 10.000 lei, se aplică timbrul judiciar de 5 lei; alte complete de judecată au apreciat că fiind o procedură judiciară specială asemenea cereri, indiferent de valoare, se timbrează cu timbru judiciar în valoare de 0,30 lei, în cazul în care se solicită soluționarea în fond a cauzei, și în valoare de 1,50 lei, când cererile au ca obiect exercitarea unei căi de atac. Considerăm că în materia somației de plată asemenea cereri se timbrează cu timbru judiciar la valoarea obiectului cererii introductive de instanță sau a căii de atac, motivate de faptul că interpretarea textului art. 3 alin.2 din ordonanța menționată mai sus, este clar și nu lasă loc unor interpretări, cum că nu s-ar aplica timbrul judiciar la valoarea cererii sau a căii de atac.

executoriu în scopul recuperării rapide a creanței, descurajarea debitorilor răi platnici, precum și reducerea numărului cauzelor de această natură în procedura contencioasă. Această procedură judiciară specială accelerată constituie un pas important în eforturile de a evita cheltuielile inutile, cum ar fi, taxele judiciare de timbru la valoarea obiectului cererii și, de ce nu, onorariul avocaților, și elimină întârzierile în recuperarea debitelor datorate creditorilor. Procedura somației de plată reglementată în doar 13 articole⁶ parcurge două faze, și anume: faza necontencioasă (grațioasă) și faza contencioasă. Parcurgerea fazei contencioase nu este obligatorie, în situația în care creditorul primește plata datoriei ori declară că este mulțumit cu înțelegerea asupra plății (art. 5 din O.G. nr. 5/2001). În cazul în care, cererea creditorului a fost respinsă ori a fost admisă în parte „creditorul poate introduce cererea de chemare în judecată potrivit dreptului comun” (art. 7 teza a II-a din ordonanță).

În practică s-a pus întrebarea dacă parcurgerea procedurii somației de plată are caracter obligatoriu și premergător fondului?

Promovarea unei acțiuni pe calea dreptului comun nu este condiționată de parcurgerea procedurii somației de plată, iar intenția legiuitorului a fost aceea de a da posibilitatea creditorului să-și realizeze creanța într-un timp scurt și printr-o procedură simplificată, numai dacă cererea sa îndeplinește condițiile cerute de art. 1 din O.G. nr. 5/2001. A considera că procedura somației de plată este o procedură prealabilă obligatorie fondului, înseamnă a se aduce atingere sau chiar încălcarea a principiul accesului liber la justiție, cât și principiul disponibilității.

O altă întrebare care s-a pus în practica instanțelor de judecată din jurisdicția Curții de Apel Galați a fost și aceea, dacă în cazul somației de plată trebuie parcursă procedura prealabilă prevăzută de art. 720¹ C.proc.civ. Răspunsul a fost negativ⁷. Textul respectiv se referă numai la procesele și cererile în materie comercială evaluabile în bani, care se soluționează conform dreptului comun.

2. Condițiile declanșării acestei proceduri

2.1. Sesizarea instanței

La procedura somației de plată pot apela creditorii, persoane fizice sau juridice care au „creanțe certe, lichide și exigibile⁸ și care reprezintă obligațiile de plată a : unor sume de bani, asumate prin contract constatate printr-un înscris ori determinate potrivit unui statut, regulament sau altui înscris; însușit de părți prin semnătură, ori în alt mod admis de lege și, care atestă drepturi și obligații privind executarea anumitor servicii, lucrări sau orice alte prestații.”(art. 1 alin. 1 din ordonanță).

Titularii cererii formulate în temeiul acestei ordonanțe vor fi numai creditorii desemnați de art.1 alin.1. Pentru realizarea scopului propus de legiuitor, care este în deplină concordanță cu transformările economico-sociale din țara noastră, creditorul trebuie să promoveze o asemenea cerere cu respectarea termenelor de prescripție și să cheme în judecată pe titularul obligației civile sau comerciale, după caz, cu alte cuvinte, să justifice calitatea procesuală activă a creditorului, calitatea procesuală pasivă a debitorului, dreptul subiectiv civil încălcat sau nerecunoscut dedus judecății și interesul.

Scopul acestei proceduri rezultă din art. 1 alin. 1 din ordonanță și este acela al „realizării de bunăvoie sau prin executare silită” a creanțelor care îndeplinesc condițiile de mai sus.

⁶ Art. 11 care dispunea: “Prevederile prezentei ordonanțe se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă”, a fost abrogat prin Legea nr. 295/2002. Apreciem total nejustificată abrogarea acestei dispoziții, dat fiind faptul că Ordonanța Guvernului nu conține suficiente norme de procedură care să reglementeze judecata cererii privind somația de plată, precum și căile de atac. Deși acest text este abrogat, în practică, instanțele judecătorești în cazul în care în cursul soluționării unei asemenea cereri apar anumite incidente procesuale se aplică dispozițiile Codului de procedură civilă. Prin aceeași lege a fost introdus art. 11¹ alin. 2 având următorul conținut: “Prevederile art. 338 din Codul de procedură civilă se aplică în mod corespunzător”.

⁷ Curtea de Apel Galați a apreciat că textul art. 720¹ C.proc.civ. introdus prin O.U.G. nr. 138/2000 se referă numai la litigiile comerciale care se soluționează conform dreptului comun și că procedura specială reglementată de O.G. nr. 5/2001 nu condiționează existența concilierii prealabile la promovarea somației de plată (s. com. și de cont. adm., dec. nr. 319/29.03.2002 publicată în Curierul judiciar nr. 2/2002, Editura All Beck, p. 65).

⁸ Potrivit art. 379 alin. 3 C.proc.civ. : “creanța certă este aceea a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau din alte acte., chiar neautentice emanate de la debitor sau recunoscute de dânsul”, iar potrivit alin. 4 al aceluiași articol: “creanța este lichidă atunci când câtimea ei este determinată prin însuși actul de creanță sau este determinabilă cu ajutorul actului de creanță sau a altor acte neautentice fie emanând de la debitor, fie recunoscute de dânsul, fie opozabile lui, în baza unei dispoziții legale sau a stipulațiilor conținute în actul de creanță, chiar dacă pentru această determinare a fost nevoie de o deosebită socoteală ».

O creanță este exigibilă atunci când este ajunsă la scadență, care poate fi pretinsă, căreia i se poate cere executarea.

Prin urmare, la faza executării silită se recurge, în condițiile legii, numai dacă debitorul nu-și execută de bunăvoie obligația de plată la termenul stabilit de instanța de judecată sau la termenul stabilit potrivit înțelegerii părților, astfel cum rezultă din titlul executoriu. Suma ce reprezintă obligația prevăzută la alin. 1, precum și dobânzile, majorările sau penalitățile datorate potrivit legii se actualizează în raport de rata inflației aplicabilă la data plății efective (art. 1 alin. 2 din ordonanță). Cine este competent să actualizeze sumele datorate în raport cu rata inflației la data plății efective? Întrucât executarea silită se face cu respectarea dispozițiilor Codului de procedură civilă, debitul va fi actualizat de organul de executare silită, în funcție de cursul monedei în care se face plata, determinat la data plății efective a obligației cuprinse în titlul executoriu.

2.2. Cererea

Potrivit art. 3. alin. 1 din O.G. nr. 5/2001, cererea privind somația de plată va cuprinde:

- a) numele și domiciliul sau, după caz, denumirea și sediul creditorului;
- b) numele și domiciliul debitorului persoană fizică, iar în cazul debitorului persoană juridică, denumirea și sediul, precum și, după caz, numărul certificatului de înmatriculare în Registrul Comerțului sau în Registrul persoanelor juridice, codul fiscal și contul banca;
- c) sumele pretinse, temeiul de fapt și de drept al obligațiilor de plată, perioada la care se referă acestea, termenul la care trebuia făcută plata și orice element necesar pentru determinarea datoriei.

Dispozițiile mai sus citate se completează cu cele ale art. 112 din Codul de procedură civilă conform cărora cererea de chemare în judecată trebuie să poarte semnătura celui care o formulează. Element esențial al cererii de chemare în judecată, lipsa semnăturii este sancționată cu nulitatea⁹. Este firesc să fie așa, deoarece doar în măsura în care cererea este semnată se poate deduce voința neîndoielnică a creditorului de a recupera creanța pe calea ordonanței. Dacă cererea nu este introdusă de titularul dreptului, ci de un reprezentant al acestuia, se va menționa această împrejurare, alăturându-se procura sau copia legalizată de pe înscrisul doveditor al calității de reprezentant (art. 83 C. proc. civ.). Cererea va fi însoțită de contractul sau orice alt înscris doveditor al sumelor datorate. Deși ordonanță nu prevede expres, apreciem că toate copiile de pe fiecare înscris trebuie să fie certificate de creditor că sunt conforme cu originalul (art. 112 alin 3 C. proc. civ.). Dacă înscrisurile sunt scrise în limbă străină, se vor depune traduceri, efectuate de un traducător autorizat, copiile acestora fiind certificate de parte, respectiv de titularul cererii. Creditorul va depune cererea și actele anexate la aceasta în atâtea exemplare câte părți sunt în litigiul respectiv, plus unul pentru instanță.

La primirea cererii, după repartitia aleatorie, președintele completului de judecată va verifica dacă aceasta îndeplinește condițiile prevăzute de lege, verifică dacă a fost achitată taxa judiciară de timbru și timbrul judiciar și dispune citarea părților, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă referitoare la pricinile urgente (art. 4 alin. 2 din ordonanță, modificat prin Legea nr. 295/2002¹⁰). Inițial, această ordonanță nu a prevăzut citarea obligatorie a părților, ci a lăsat la latitudinea judecătorului citarea părților litigante. Altfel spus judecătorul putea soluționa somația de plată, fără citarea părților și dispunea citarea numai când considera necesar. Procedura de citare fiind lăsată la aprecierea judecătorului, se încălca astfel, principiul egalității părților în fața justiției, și nu numai. Cum practica judiciară a demonstrat că citarea obligatorie a părților contribuie la soluționarea cu celeritate a cauzei și dă viață principiilor contradictorialității, al dreptului la apărare, al aflării adevărului, textul art.4 alin.1 din ordonanță a fost abrogat, legiuitorul prevăzând expres în art. 4 alin. 2 că: „În toate cazurile, pentru soluționarea cererii, judecătorul dispune citarea părților.....”.

La citația pentru debitor se va anexa în copie cererea creditorului și actele depuse de acesta în susținerea cererii. Fiind o pricină urgentă termenul pentru depunerea întâmpinării a fost prelungit până cel mai târziu în ziua fixată pentru înfățișare, debitorul având posibilitatea să depună și actele ce pot contribui la soluționarea cererii (art. 4 alin. 4 din ordonanță). În materia somației de plată legiuitorul a folosit sintagma „poate să depună întâmpinare”. În litigiile comerciale care se judecă după procedura de drept comun întâmpinarea este obligatorie, însă nedepunerea ei nu atrage nicio sancțiune.

⁹ În cazul în care cererea de chemare în judecată nu este semnată va fi declarată nulă (art. 133 alin. 1 C. proc. civ.), în condițiile prevăzute de art. 133 alin. 2 C. proc. civ. Lipsa semnăturii cererii nu este o excepție de ordine publică, instanța de judecată fiind obligată să o pună în discuția părților și numai dacă neregularitatea nu este remediată la termenul care a fost constatată sau la termenul acordat în acest sens, se aplică sancțiunea nulității.

¹⁰ O.G. nr. 5/2001 prevedea în art. 4 alin. 1 că: “Judecătorul poate proceda, fără citarea părților, la examinarea cererii și a înscrisurilor depuse în susținerea acestora”. Ulterior, prin Ordonanța de Urgență 142/2002 acest text a fost abrogat.

2.3. Instanța competentă

În materia somației de plată, regula de competență materială este înscrisă în art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 5/2001, potrivit căruia somația de plată se depune la instanța competentă să judece cauza în primă instanță. Prin urmare, vor fi avute în vedere dispozițiile art.1 pct.1 C. proc. civ. și ale art.2 ali.1 pct.1 lit. a și b C. proc. civ. în stabilirea competenței materiale. În materie civilă, judecătoria este competentă să soluționeze în primă instanță, cereri privind somația de plată al căror obiect este în valoare de până la 500.000 lei, iar în materie comercială judecătoria judecă cererile privind somația de plată al căror obiect este până la 100.000 lei.

Competența teritorială în materie civilă și comercială, este cea prevăzută de Codul de procedură civilă. Așadar, competența teritorială să judece somația de plată este instanța de la domiciliul pârâtului. Însă în litigiile comerciale la stabilirea competenței teritoriale vor fi avute în vedere dispozițiile art.6 și următoarele din Codul de procedură civilă.

De la principiul că justiția este monopol de stat este o excepție, și anume, aceea că pe calea arbitrajului se soluționează, în condițiile prevăzute de lege, litigiile patrimoniale în afară de acelea care privesc drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție. Față de această precizare ne punem întrebarea dacă somația de plată poate fi soluționată pe calea arbitrajului? Răspunsul este negativ. Procedura judiciară specială a somației de plată intră numai în competența instanțelor judecătorești.

În ceea ce privește compunerea completului de judecată, precizăm că asemenea cereri se soluționează în complet de un singur judecător, care este obligat să verifice din oficiu competența instanței, procedând potrivit legii. Ca urmare a unui caz preluat din practica instanțelor de judecată ne-am pus întrebarea: din câți judecători este alcătuit completul de judecată în pricina declinată de la judecătoria la tribunal în temeiul art. 51 alin 3 din Legea nr. 51/2006 privind serviciile comunitare de utilități publice? Acest text prevede că: „Soluționarea litigiilor patrimoniale și nepatrimoniale legate de încheierea, executarea contractelor reglementate de prezenta lege, precum și a celor izvorâte din neplata contravalorii serviciilor furnizate/prestate este de competența instanțelor de contencios administrativ și se face, cu precădere și în procedură de urgență”. În pricina respectivă cauza declinată de la judecătoria a fost înregistrată la tribunal la secția de comercială și de contencios administrativ. Precizăm că obiectul somației de plată introdusă la judecătoria l-a constituit pretenții sub 100.000 lei reprezentând contravaloarea serviciilor prestate. Judecătoria a reținut că, în speță, sunt aplicabile dispozițiile art.51 alin. 3 din legea menționată mai sus și a declinat competența de soluționare a cauzei la tribunal. Tribunalul investit prin declinare de competență a considerat cererea ca fiind somație de plată și a judecat-o în complet de doi judecători. S-a motivat că la judecată au participat doi judecători, deoarece Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, modificată prin Legea nr.262/19.07.2007, prevede în art.10 alin.1 că în materia contenciosului administrativ litigiile se soluționează în fond în complet format din doi judecători. De observat, că raportat la denumirea și valoarea obiectului cererii au fost încălcate normele legale privind compunerea completului de judecată pentru soluționarea somației de plată și competența materială a judecătoriei dacă avem în vedere valoarea obiectului cererii introductive de instanță. Nici Ordonanța privind somația de plată și nici Legea contenciosului administrativ nu prevăd că instanțele de contencios administrativ sunt competente să soluționeze somația de plată. Considerăm că, în speță, în raport de dispozițiile art. 84 C.proc.civ. tribunalul trebuia să califice corect cererea de chemare în judecată (intitulată la data sesizării instanței „somație de plată”) cu respectarea principiului contradictorialității și al disponibilității, după care, fie să soluționeze cererea cu aplicarea dispozițiilor Legii contenciosului administrativ „de urgență și cu precădere”, evident în complet de doi judecători, fie să decline competența de soluționare cauzei la judecătoria și să sesizeze curtea de apel cu un conflict negativ de competență. Tribunalul a respins ca nefondată somația de plată și a pronunțat o ordonanță irevocabilă. Instanța a ignorat dispozițiile Legii contenciosului administrativ potrivit cărora hotărârile pronunțate în această materie pot fi atacate cu recurs. Această instanță nu a avut în vedere nici faptul că hotărârile pronunțate în litigiile soluționate pe calea contenciosului administrativ au autoritate de lucru judecat, pe când ordonanța pronunțată în somația de plată nu are autoritate de lucru judecat. Considerăm că mai trebuia să fie lămurite taxa judiciară de timbru, timbrul judiciar și prescripția dreptului la acțiune.

3. Procedura de judecare a cererii

3.1. Precizări prealabile

Judecătorul pășește la soluționarea cererii numai dacă procedura de citare cu toate părțile din litigiu este legal îndeplinită, respectând astfel principiul dreptului la apărare. Rolul activ al judecătorului prevăzut de dispozițiile art. 129-130 C. proc. civ. este redus numai la obținerea de explicații și lămuriri, precum și pentru a stăruia la efectuarea plății sumei datorate de debitor ori pentru înțelegerea părților asupra termenului de plată. La judecarea somației de plată, instanța trebuie să respecte și celelalte principii fundamentale ale procesului civil și anume: principiul dreptului la apărare, principiul contradictorialității, principiul disponibilității¹¹ ș.a.

În practică s-a pus întrebarea dacă debitorul poate formula cerere de chemare în garanție sau dacă pot interveni în proces intervenienții, cu referire la intervenientul în interes propriu? În această procedură specială instituită în scopul recuperării cu celeritate a creanței nu se pune problema formulării unor asemenea cereri. Însă în cazul în care părțile interesate promovează cereri în sensul celor de mai sus, instanța urmează să le dea rezolvare cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare.

Atunci când creanța nu întrunește cerințele art. 1 alin. 1 din ordonanță¹² sau în cazul în care și debitorul are la rândul său pretenții față de reclamant, nerecunoscute însă de acesta, legiutorul a pus la îndemâna părților interesate formularea cererii de chemare în judecată potrivit dreptului comun. În cazul în care în procedura somației de plată se impune administrarea de probe, judecătorul va respinge cererea creditorului. Dacă s-ar admite contrariul, nu s-ar mai da eficiență scopului somației de plată care are caracter sumar și urgent.

Asemenea cereri se soluționează în ședință publică, motivat de faptul că din cuprinsul ordonanței nu se desprinde nicio excepție de la principiul publicității dezbaterilor.

În cursul judecării somației de plată pot să apară o serie de incidente cu privire la completul de judecată (incompatibilitatea, recuzarea și abținerea), incidente referitoare la instanța sesizată (strămutarea pricinii, delegarea instanței), incidente procesuale, cum ar fi: suspendarea judecării (art.242-244 C. proc. civ.), perimarea (art.248-254 C. proc. civ.), precum și actele de dispoziție ale părților: renunțarea la judecată și renunțarea la dreptul subiectiv dedus judecării (art.246-247 C.proc.civ), achiesarea (art.267, art. 270 C. proc. civ. ș.a.) și tranzacția (art.271-273 C. proc. civ.)

3.2. Soluțiile pronunțate de judecător

Potrivit art. 5 din ordonanță: „în cazul în care creditorul primește plata datoriei ori declară că este mulțumit cu înțelegerea asupra plății, judecătorul va lua act despre aceasta și va proceda la închiderea dosarului, pronunțând o încheiere irevocabilă. Încheierea privind înțelegerea părților asupra plății constituie titlu executoriu.”

Rezultă din conținutul textului mai sus citat că judecătorul pronunță:

- închiderea dosarului prin încheiere irevocabilă când creditorul primește plata,
- închiderea dosarului prin încheiere irevocabilă când creditorul declară că este mulțumit cu înțelegerea asupra plății. Această încheiere constituie titlu executoriu.

În temeiul dispozițiilor art. 5 din O.G. nr. 5/2001, modificată, judecătorul pronunță:

- ordonanță de admitere a cererii creditorului, care va cuprinde elementele prevăzute de art. 261 alin. 1 C.proc.civ. și mențiunile prevăzute expres de lege, și anume, „termenul de plată”, care nu va putea fi mai mic de 10 zile și nici nu va depăși 30 de zile. Judecătorul însă va putea stabili un alt termen potrivit înțelegerii părților. La

cererea debitorului, în cazul creanțelor ce reprezintă obligații de plată a cotelor din cheltuielile comune față de asociațiile de proprietari sau locatari, precum și a cheltuielilor de întreținere ce revin persoanelor fizice corespunzător suprafețelor locative pe care le folosesc ca locuințe, judecătorul va putea să dispună stabilirea unui termen de plată ori eşalonarea plății. La stabilirea acestui termen judecătorul va avea în vedere motivele temeinice invocate de debitor în ceea ce privește posibilitățile efective de plată (art. 6¹).

Deși textul art. 6 alin. 2 și 4 denumește hotărârea judecătorului „ordonanță”, în practică instanțele au folosit termenii de: încheiere, ordonanțe, sentințe¹². Considerăm că este corectă

¹¹ În acest sens, Curtea de Apel Galați, sec. com., dec. civ. Nr. 584/R din 12 iunie 2002.

¹² În instanță unii debitori au susținut că creanța pretinsă de creditor nu este certă, lichidă și exigibilă și au invocat compensarea, că facturile nu au fost acceptate la plată, au condiționat plata de “finalizare a lucrărilor” s.a. Fiind o procedură cu caracter special și simplificat, nu poate fi extinsă și la situații în care debitorul contestă creanțele pretinse de creditor.

denumirea de „ordonanță” și că ar fi bine ca în condica de ședință să-i fie trecut numărul cu o altă culoare. La o eventuală situație statistică fiind ușurată munca statisticianului.

Ordonanța va cuprinde somația de plată către debitor și se va înmâna părții prezente sau va fi comunicată fiecărei părți, de îndată, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

- ordonanță de admitere în parte a cererii creditorului,
- ordonanță de respingere a cererii creditorului.¹³
- anularea ordonanței ca netimbrată;
- respingerea ca prescris dreptul la acțiune;
- constatarea ca perimată a somației de plată.

De reținut, că ordonanța dată în somația de plată nu are autoritate de lucru judecat cu privire la fondul raporturilor juridice dintre părți.

4. Căile de atac

Și în această procedură specială căile de atac sunt strict determinate de lege.

Împotriva ordonanței care conține somația de plată și termenul de plată, debitorul poate formula cerere în anulare¹⁴, în termen de 10 zile de la data înmânării sau comunicării acesteia.

Această cerere se soluționează de către instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță. Completul de judecată va fi alcătuit dintr-un singur judecător. În cazul în care instanța admite cererea în anulare, va anula ordonanța și va pronunța o hotărâre irevocabilă. În cazul în care acțiunea în anulare a fost admisă și s-a dispus anularea ca nefondată a ordonanței dată în somația de plată, hotărârea fiind irevocabilă, creditoarea are calea introducerii unei cereri de chemare în judecată, potrivit dreptului comun¹⁵. Considerăm că hotărârea dată în cererea în anulare a somației de plată poate fi supusă căilor extraordinare de atac în condițiile expres prevăzute de Codul de procedură civilă.

5. Titlul executoriu

Ordonanța de admitere în tot sau în parte a cererii creditorului, care nu a fost atacată cu cerere în anulare este irevocabilă. Irevocabile sunt: încheierea prin care creditorul primește plata și hotărârea prin care a fost respinsă cererea în anulare .

La cererea creditorului, ordonanța va fi investită cu formulă executorie, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă. Astfel investită, ordonanța constituie titlu executoriu care se eliberează creditorului. Totodată titlul, în copie se comunică și debitorului.

Cel interesat poate face contestație la executare, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă (art. 10 alin. 1). Prin contestația la executare, debitorul poate invoca apărări de fond împotriva titlului executoriu, cu excepția cazului în care a atacat ordonanța de admitere a cererii creditorului cu cerere în anulare.

Prin urmare, împotriva executării silită, precum și împotriva oricărui act de executare orice persoană interesată sau vătămată prin executare poate formula contestație. În cazul în care nu a fost utilizată procedura de a solicita lămuriri cu privire la înțelesul, întinderea sau aplicarea dispozitivului hotărârii ori aceasta cuprinde dispoziții porivnice, precum și în cazul în care organul de executare refuză să înceapă executarea silită ori să îndeplinească un act de executare în condițiile prevăzute de lege, se poate face contestație. După ce a început executarea silită, cei interesați sau vătămăți pot solicita, pe calea contestației la executare, și anularea încheierii prin care s-a dispus investirea cu formulă executorie, dată fără îndeplinirea condițiilor legale.

Contestația la executare se judecă cu procedura prevăzută pentru judecata în primă instanță, părțile fiind citate în termen scurt. Judecarea contestației se face de urgență și cu precădere.

¹²În acest sens, Tribunalul Galați, sec. com și de cont. adm., s. com. Nr. 652/5.04.2007, nepublicată.

¹³În acest sens, Curtea de Apel Galați, sec. com., dec. civ. nr. 564/R/2002. Recursul debitorului a fost admis motivat de faptul că creanța pretinsă de creditor nu întrunește condițiile prevăzute de art. 1 alin. 1 din O.G. nr. 5/2001.

¹⁴Curtea Constituțională, dec. nr.269/2006, cererea în anulare este o cale de atac cu fizionomie juridică proprie, iar hotărârea de respingere a acesteia este irevocabilă. Dispozițiile art. 8 alin.5 din O. G. nr.5/2001 fiind în deplină concordanță cu prevederile art.129 din Constituție, potrivit cărora căile de atac se exercită „în condițiile legii”, excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții a fost respinsă.

¹⁵În acest sens, C. A. Galați, s.com. și de cont. adm., dec. civ. nr. 106/R/6 februarie 2003, nepublicată.

6. Procedura europeană a somației de plată

Comunitatea Europeană și-a propus ca obiectiv major menținerea și dezvoltarea unui spațiu de libertate, de securitate și de echitate în cadrul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor, mărfurilor, și nu numai. În ceea ce privește domeniul cooperării judiciare în materie civilă și comercială cu incidență transfrontieră și pentru buna funcționare a pieței interne la data de 20 decembrie 2002, Comisia a adoptat Cartea verde privind procedura europeană a somației de plată și măsurile ce vizează simplificarea și accelerarea soluționării litigiilor ce au ca obiect sumele de mai mică importanță. Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului european și al Consiliului din 12 decembrie 2006 se aplică începând cu data de 12 decembrie 2008, cu excepția articolelor 28, 29, 30 și 31, care sunt aplicabile începând cu data de 12 iunie 2008. În cele 33 articole Regulamentul definește anumiți termeni și reglementează procedura europeană a somației de plată de la obiectul acesteia, domeniul de aplicare, conținutul cererii, instanța competentă, soluțiile, punerea în executarea a somație de plată, refuzul executării și până la cheltuielile de judecată. Toate acestea vor face obiectul unui studiu viitor.